

HUDOBNÝ ŽIVOT

75

22. XII. 1975
Ročník VII.
2,- Kčs

24

ANKETA ● ANKETA ● ANKETA ● ANKETA ● ANKETA ● ANKETA ● ANKETA

Môj najväčší hudobný zážitok

Vieme vlastne, aké miesto patrí hudbe v záujmoch našej kultúrnej verejnosti? Exaktnej odpoveď na túto otázku by nám nielenže zmapovala rozvrstvenie adresátov hudby, ale na druhej strane i mieru jej rezonancie, jej úspechy aj problémy v úsili nájsť si platformu pre tvorivý dialóg s obecenstvom i s inými druhami umenia. Pretože z tohto hľadiska sú nielen určujúce, ale i najzaujímavejšie názory nehudobníkov, obrátili sme sa na viacerých popredných predstaviteľov našej kultúry s jedinou otázkou:

Aký je váš najväčší hudobný zážitok v tomto roku?

Aj keď vďaka „komornému obsadeniu“ nemá naša minianketa reprezentatívny charakter, predsa sú jej výsledky pozoruhodné. Jednotlivé odpovede prekvapujú nielen šírkou záujmov a zasväteným vzťahom k hudbe, ale vnučajú navyše príjemný pocit, že tvorcovia našej kultúry sa intenzívne zaujímajú o hudbu, že tvori samozrejmú súčasť ich každodenného života.

Uverejňujeme odpovede, ktoré sme dostali do uzávierky tohto čísla.

Prof. dr. JÁN BOOR, profesor Vysokej školy múzických umění v Bratislave

Videl a počul som v tomto roku veľa vecí; upútalo ma „znovuobjavenie“ Karola Szymanského na koncerte Slovenskej filharmónie, keď jeho 3. symfoniu dirigoval Poliak Tadeusz Strugala. Ale jednako sa nevyrovna najväčšiemu zážitku, ktorým pre mňa zostáva Karajanova inscenácia Pucciniho Bohémy spred rokov v milánskej La Scale s Mirellou Frenetovou v úlohe Mimí.

Doc. dr. JÁN DEKAN, riaditeľ Umenovedného ústavu SAV

Obráz hudby na Slovensku v minulých storočiach, aký sa vynára podľa muzikologického výskumu v edícii vzácnych starých rekonštrukcií. Na platiach:

Musicæ antiqua slovaca Slovenská inštrumentálna hudba 17.-18. storočia Lilium kvití sadila odklínajú sa zápisu najstarších rukopisných pamiatok 17. storočia a v počaní dobových hudobných nástrojov vonkoncom nie sú len muzeálou záležitosťou — prihovárajú sa nám prekvapivo živou rečou.

RÓBERT DÚBRAVEC, zaslúžilý umelec, predseda Zväzu slovenských výtvarných umelcov

Hudba je stále okolo nás. My však velkákrát nemáme čas počať v behu každodenných povinností a započúvať sa do nej ako do žriedla upokojenia či citového rozochvenia i inšpirácie. Púšťavam si doma na platiach Suchoňa, Janáčka, Stravinského i platie Musica nova slovaca. Keď však príde do ateliéru — Prokofieva. On je dajako najbližší môjmu naturelu. Preto najväčší hudobný zážitok v tomto roku bolo pre mňa stretnutie s Prokofievom v Moskve 27. februára v Bolšom teatre na svetovej premiére jeho baletu Ivan Hrozný. Prečo? Čažko povedať. Možno preto, že to bol najkraj-

ší balet, ktorý som videl. Alebo práve preto, že to bol Prokofiev.

RUDOLF FILA, akademický maliar

Okrem viacerých ďalších, bez poradia:

Koncert salzburského Mozarte na Bratislavských hudobných slávnostach Spektrá Mira Bázlika 2. klavírna sonáta Ilja Zelenku Sláčikové kvarteto g mol Claudio Debussyho Lyričká suita Albana Berga Päf viet a šesť bagateli Antonia Weberna.

Prof. dr. IGOR HRUŠOVSKÝ, DrSc., pracovník Filozofického ústavu SAV

Vzhľadom na značnú náročnosť svojich vlastných úloh programovaných na uplynulý rok hudobnú tvorbu som mohol želatelné recipovať len v zriedkavých chvíľach uvoľnenia. A uždy som mal zvyčajne naporúdiť len hudbu sprostredkovaniu svojou bohatou diskotékou. Taktôto to teda bola azda warchałowská nahrávka Händlových Concerti grossi, čo mi poskytla skutočne neobyčajný hudobný zážitok.

Dr. NORA KRAUSOVÁ, CSc., pracovníčka Ústavu slovenskej literatúry SAV

Pretože sa profesionálne zaobrábam iným umením, hudba — napriek alebo práve pre „odlahčujúcu“ rekreačnú funkciu, ktorú sa jej snažim vydeliť — vie byť pre mňa ozajstným zážitkom, horúcim interesom iba vtedy, keď je spojená s tým mojím umením: keď je jedným z umeleckých systémov, ktoré spolupracujú na kreovaní istého umeleckého zámeru. Takým zážitkom bola pre mňa Mahlerova hudba vo Viscontiovom filmovom spracovaní slávnej Mannovej novely Smrt v Benátkach. Slovo, obraz a hudba ekvivalentne participovali na vytváraní akéhosi nového moderného Gesamtkunstwerku, kde

wagnerovský germánsky pálos a romantiku vystriedali kvality oveľa dnešnejšie, rafinovanejšie, so zastretnými leitmotívami na iný „večný návrat“: nie už germánskeho, ale humanistického gréckeho mytu.

JULIUS LENKO, zaslúžilý umelec, básnik

Najsilnejšie umelecké zážitky mám vždy zo stretnutí s hudbou Fryderyka Chopina. Je to hudba plná farbitosti, melodickej originality, ľudskej úpravnosti a hlbky, determinovaná skladateľovým osudem. V jeho tónoch spieva nielen jeho srdce, ale i celá jeho vlast, sny a tŕžby ceste jeho generácie, revolučná i lábacia mladosť, objima nimi celú ľudskú dušu i svet. Umanie jeho hudby — to je nielen rozhovor so sebou, ale i hlboký ponor do ľudského diania mimo nás. Prebúdza v nás „dobré city“, vnútorné obohacuje. Vela hodin som počíval Chopinove etudy, mazurky, polonézy, sonáty i scherzá z gramofónových platni i v bezprostrednom klavírom prednese. Bol u mňa takmer každodenným hostom...

KAROL MACHATA, zaslúžilý umelec, člen činohry SND

Hudba ma veľmi príťahuje a vela pre mňa znamená, no žiaľ, v praxi to vyzerá tak, že na miesto cesty na koncert nastupujem na javisko. Najviac som sa tešil na koncert moskovského Veľkého divadla; dostal som aj lístky, no pre vlastné vystúpenie nebol mi znova dopriatek kóncert počut.

LEA MRÁZOVÁ, akademická maliarka

Vynikajúce uplatnenie medzinárodnej hudobnej mládeže v Interpódiu na Bratislavských hudobných slávnostach. Citila som pri ich vystúpeniach rovnaké nadšenie ako celé obecenstvo, ktoré im pripravilo vrúcne príjatie.

(Pokračovanie na 2. str.)

MOZAÍKA S MASKAMI. Zo zbierky rímskych mozaík v Museo Capitolino, Rím.

KLÁRA HAVLÍKOVÁ:

Žena v slovenskej hudobnej kultúre

Hned úvodom sa žiada zdôrazniť, že účasť žien na rozvoji našej hudobnej kultúry má svoje silné miesta, ale aj nerovinomernosť a úskalia. Ešte stále sme sa nezbavili všetkých predstupkov. Naše skúsenosti však jednoznačne potvrdzujú, že všade tam, kde sa dal našim ženám primeraný priestor a možnosti, osvedčili sa v plnej mieri. Našli sa u nás talentované ženy, ktoré vyrástli na výšku zverených úloh. Dnes je už nesporné, že priniesli aj do spoločnosti pokladnice nášho hudobného umenia jedinečný vklad.

Na podporu tohto môjho konštatovania nech poslúžia argumenty z jednotlivých oblastí, ktorými sa mienim zaoberať.

Tvorivá interpretácia je povedať hudobnej pedagogiky najsilnejšou stránkou vztahu našej ženy k hudbe. Tu sa zvlášť môžu uplatniť niektoré výrazne ženské vlastnosti ako neha, hlbka citu, láska, materstvo, ktoré vytvárajú hudobnému prejavu ženy osobitné a nenaopodobiteľné čaro.

Slovenská žena sa odjakživa prejavovala najmä v speve. Nepeberná klenotnica Ľudovej hudobnej kultúry nášho Ľudu poskytuje ozaj presvedčivé argumenty práve o talente žien, ktoré vytvorili a do veľkej umeleckej presvedčivosti vybrúšili také jedinečné poklady, akými sú a navždy ostanú naše prekrásne uspávanku alebo trávnice. Je nesporné, že ich vytvorili a z pokolenia na pokolenie si odovzdávali ženy. Táto skutočnosť vyzváva stále ešte tradovaný názor, že náša žena nie je schopná vytvárať komponovať. Určite je schopná! Len leží treba dať príležitosť a zbabif sa súčasne predstupkom.

Pravda, venoval sa profesionálne hudobnému interpretačnému umeniu na naskytá slovenským ženám — vzhľadom na materiálne podmienky nášho národa — až neskoršie. Ešte v čase môjho štúdia existoval názor, že povedať klavíra mám študovať až niečo iné, aby som mala „v ruke chlieb“.

Až rozvinutá socialistická spoločnosť vytvára široké možnosti pre uplatnenie talentovaných žien a v tejto zvlášť náročnej oblasti. Po oslobení roku 1945 vznikajú postupne také významné ustanovizne a hudobné ústavy ako Slovenská filharmonia, zakladajú sa ďalšie symfonické orchestre, operné i baletné scény, vzniká televízia s celkom novými možnosťami uplatnenia hudby a jej kvalitnej interpretácie, začína pracovať hudobné vydavateľstvo Opus so široko rozvetvenou edičnou činnosťou gramofónových platni. Závažným kultúrnopolitickým úspechom je založenie medzinárodného hudobného festivalu Bratislavské hudobné slávnosti, kde sa naskytá možnosť prezentovať a overovať si v konfrontácii so svetovou špičkou kvality a výrazne pokroky nášho interpretáčneho umenia.

V predošlých niekoľkých rokoch zaznamenávame pozoruhodný vzrast záujmu našej verejnosti, najmä mládeže, o skutočné hodnoty hudobného umenia, všeobecne sa rozráža koncertný život.

Pravda, leží tu ešte nemálo problémov a otvorených otázok, ktoré treba pomenovať pravým menom a naliehavo ich riešiť. Hodno azda spomenúť, že práve ženy vystupovali kriticky a nebojáčne proti negatívnym javom a tendenciam v našej hudobnej kultúre, že máme ženy, ktoré nehľadia úzko len na svoj prospech, dokážu sa povznieť a angažovať za celoslovenské záujmy.

Vzhľadom na existenciu Slovenského národného divadla už výše polstoročia vytvorili sa práve na našej opernej scéne predpoklady pre rozvoj talentov viacerých vynikajúcich žien.

(Pokračovanie na 4. str.)

Hudba neprestáva byť priam od úsvitu dejín inšpiračným zdrojom maliarov i sochárov. No od nepamäti vzrušuje aj takých nepriateľov veľkých gest a pátosu ako sú karikaturisti — stačí spomenúť vedzme Gründvillových mechanických hudobníkov. V konfroncii s hudbou objavujú na človeku — či už na jej tvorcovi alebo poslucháčovi — úplne nové a nečakané dimenzie, ozvlášťne im jeho konanie i jeho všedný deň a posúva ich do sféry poetickej hry. Rozhodli sme sa preto ilustrovať toto i nasledujúce čísla Hudobného života kresbami významných súčasných svetových karikaturistov — od nadšeného hudobníka Gerarda Hoffnunga cez analyтика Ronaldu Searla až po rozihaného Güntera Canzlera či Henryho Büttnera.

LORIOT

A. V. Lunačarskij živý

Lunačarskij v Ceste Richarda Wagnera z roku 1933 vykladá podstatu starogermánskeho mytu o Nibelungech, založenú na osude slnka: dá sa opísať od zrodu slnka až po jeho smrť, ale i optimisticky — od jeho smrti k novému vzkriesieniu. Takéto víťazstvo nad smrťou v dejinách, osud slnka, patrí veľkým osobnostiam: Lunačarského Beethovenovi, jeho Wagnerovi a Skriabinovi a patrí aj Lunačarskému. Nie preto, že jeho odkaz sa obnovuje, ale že má schopnosť obnovovať sa vždy inak.

Anatolij Vasilievič Lunačarskij (1875—1933) neboli hudobným vedcom ani hudobníkom. Nedostal sa cez hudbu k filozofii a estetike, k politike a revolučii, ale naopak, potreby proletárskej revolúcii a politiky určili jeho filozofiu, estetiku a cez umenie priviedli ho k hudbe. To dáva osobitý ráz jeho hudobným štúdiám, ktoré tvoria organickú časť rozsiahleho literárneho diela. Od estetiky (Lunačarskij vo svojej práci Základy pozitívnej estetiky a neskôr Náčrt marxistickej teórie umenia je tvorcom estetickej teórie pozitívnej estetiky) saha cez literárnu teóriu a história (Dejiny západoeurópskej literatúry v jej najzávažnejších črtach, štúdie o ruskéj klasike v knihe Ruská literatúra) a množstvo štúdií o umení, výtvarnosti, hudbe a najmä divadle až po vlastné dramatické práce (filozofujúce historické hry Oliver Cromwell, Thomas Campanella, Osloboodený Don Quijote), filmové scenáre a bánskicke preklady. Pokuša sa prenikať ku koreňom jednotlivých druhov umenia a má predpoklady na jeho citlivé vysvetlovanie: pevný svetonázor, z hľadiska ktorého analyzuje a hodnotí, a obdivuhodnú šírku klasického vzdelenia, ktoré akosi samo vzláča jeho myšlieniu pečať vedomia súvislosti. Keď píše o hudbe, spája ju nie len s ostatnými oblastami umenia, ale predovšetkým so životom, s ekonomikou, politikou či filozofiou. To, že je sám aktívny umelec, prezrádza nielen jeho schopnosť vziať sa do umeleckého diela, vycitíť autorov zámer a oceňiť postupy, ale predovšetkým štýl jeho prejavov a státi, beletristickej jazyk a výcibenosť.

To by bolo však len pol Lunačarského.

GRAMORECENZIA

Hudba v katedrále Notre-Dame okolo roku 1200; Deller Consort Londýn, Alfred Deller (kontratenor), Wilfred Brown a Gerald English (tenor), Maurice Bevan (baryton) atd. Diriguje Alfred Deller. Supraphon Stereo 12 1806 H

Pojmy ako *organum* a *conductus* predstavujú nie len pre tzv. širokú hudobnú verejnosť, ale aj pre profesionálnych hudobníkov a dokonca často — aj pre kvartifikovaných muzikológov terminy knižné, učebnicové, slová ktorých význam nebýva celkom jasny, resp. čosí čo už beznádejne patrí len minulosti. Čažko vyčítať, že len nemnohí vedia, že tieto kategórie boli pred 700 až 800 rokmi asi také dôležité a v avantgardných hudobných kruhoch asi také frekventované ako za posledné storočie povedzme slovo symfónia, koncert, opera a pod., a že nepatrili len do pojmovania špekulatívneho teoretika, ale — a predovšetkým — vyjadrovali súčasť veľmi aktuálnej hudobnej praxe, znejúcej hudby. Viazali sa totiž na úsile vytvoriť v historickej dimenzii hudbu doslova absolútne novú, kde melodie nemusí zaznieť za sebou — ako to bývalo predtým — ale aj súčasne. Poznanie možnosti simultánneho vnímania tónov a hudobných štruktúr tvorí — čo dnes už nik nepopiera — počiatkový moment vari najrevolučnejšieho zvratu v dejinách hudby a východiskový bod celého ďalšieho k dnešku smerujúceho vývinu.

Z viacerých centier raného európskeho viacglasu (Santiago de Compostela, St. Martial pri Limoges, Fleury, Winchester, Siena a ľ.) zaujíma Paríž na prelome 12.—13. storočia osobitné miesto. Tu totiž na chóre ešte nedostavaného chrámu Notre-Dame sa — stručne povedané — z techniky polyfonného spevania, z určitého spôsobu vokálneho prednesu, stáva **hudobná forma**. Proces to bol zložitý; zatial čo v starších časoch (v teoretickej literatúre sa rudimentárna polyfónia spomína spoľahlivo od 9. storočia, rukopisy s pokusmi zahytiť novú hudbu objavujú sa vlastne až o 200 rokoch neskôr) kontrapunktujúce hlyasy plynuli nad tzv. **tenorom** akoby voľne a improvizované (bádatelia hovoria, že fungovali ako **komentár** základného hlasu, ako tzv. **vertikálny trópus**), skladateľa „školy“ Notre-Dame, najmä **Leoninus** a **Perotinus** sa usilovali dať tomuto novému a originálnemu organizmu **racionálny základ**. Našli ho v tzv. **modálnom rytmie**, t. j. v neustále sa opakujúcich sledoch rôznych kombinácií dlhšej a kratšej noty, ktoré tok invencie usmernili a zjednotili až tak, že každý hlas obalujúci tenor (exponovaný obyčajne vo veľmi dlhých hodnotách ako sled zádržov) bol skomponovaný vždy v inom zo šiestich teoreticky možných modov. Zvuková podoba organu a conductu sa nevelmi líši; v organu je základný hlas prevzatý z tzv. gregoriánskeho chorálu, v conductu sú slová i hudba vtvorené úplne voľne.

Sesť skladieb, ktoré sú (prevzaté od firmy BASF) nahrané patrí medzi vrcholné hodnoty tvorby Notre-Dame. Štyri z nich sú dokázané lielami legendárneho Perotina, dve sa zachovali anonymne. Zaznávajú tu slávne a v hudobnovednej literatúre často citované (ale aj diskutované, pretože už ich sama transnotácia je stále objektom sporov a kontraverzii) organa ako Vi-

Dobové dokumenty nám zachovali obraz, v ktorom sa bizarnosť prelina s heroickým pátom v tejto dokonalosti, že by ju nevedel vytvoriť ani výfmajster surrealizmu. V ladeovej sále pompejného cárskeho divadla, z ktorej biedne prídeľky kuriava nikdy nevyženú vrážiacu zimu, hrdinský tenor spieva na javisku o južnom slnici a o láske čo všetko prekoná, užinené a hladné baletky sa vznášajú v úlohe nežných labutí a v hľadisku to so zatajeným dychom sleduje čudesné obecenstvo: negramotní mužici v otrhaných vojenských pláštach a neforemných kapcoch, ktorí ani teraz nevypustili z ruk pušky, tažkou prácou a podvýživou zmrzačení robotníci, ranení vojaci... Pre väčšinu z nich je to prvé stretnutie s umením. Očarení sledujú romantickú zápletku, ktorá podľa odveky schému zblížuje a zase rozdeľuje milencov, aby ich nakoniec spojila vo víťaznom záverečnom duele — a o niekoľko hodín možno nejeden z obecenstva už nebude medzi živými. Nedaleko divadla hrnia delá a rozhoduje sa o osude mladého sovietskeho štátu...

Je to obraz, ktorý by sa oveľa väčšinu hodil do diela niektorého z utopických socialistov, než do tricvej historickej skutočnosti. Ved aj človek, ktorý ho privolať do života — i keď priam od detstva prežíval nelahký osud profesionálneho revolucionára — vrátane väzenia, vyhnanstva i emigrácie — nikdy nestrelil schopnosť snívať. Uprostred boja neraz o holi existenciu, kde zdanivo nict miesta na rojčenie, Lunačarskij náhľadza dosť priestoru pre estetické fantázie: o divadle, ktoré by sa zmenilo na veľkolepé masové slávosti ako ich kedyprojektoval maliar a revolucionár Jacques-Louis David. Rozhľadeného a kultivovaného Lunačarského, priateľa Romaina Rollanda, nasledovníka Černyševského, klasikov marxizmu i Plechanova príťahuje francúzska kultúra, staré demokratické tradície, datujúce sa ešte od revolúcie z roku 1789: poznal úsilie jej ideológov likvidovať aristokratickú výlučnosť umenia, urobil ho majetkom revolučných mäs — a prostredníctvom umenia na ne vplývať. Vďaka jeho snu neprestala sa opera hrať ani v najvypätejšom a

pre revolúciu kritickom období: Lunačarskij s vtipom, ktorý prirovnávali k damascénskej šabli, vrhal sa neúnavne do šarvátok s radikálnym kridlom, ktoré považovalo umenie v čase krvavých bojov a týfovej epidémie za neprípustný luxus.

Význam jeho vyhlásenia: „Nepochybne, že operné divadlo — aj také, aké je — potrebujeme“, docení iba ten, ktorí si uvedomí chaotickú splet vtedajších porevolučných čias, rozvášnené obrazohorectvo, proti ktorému sa bolo potrebné zo všetkých sil vzoprieť. „Proletariát musí do seba vstrebať všetky štavy tej pôdy, ktorú dlhý rad predkov rozorával a zárodňoval, musí všetko pozorne a opatrnne zvážiť, podobne ako to robí milujúci syn a starostlivý hospodár, ktorý prevzal do správy bohaté dedičstvo.“ Odznelo to na desiatkach ľudových zhromáždení, keď Lunačarskij ako legendárny prvý ľudový komisár pre školstvo a osvetu a vynikajúci rečník na tribúnach a javiskách revolúcie rozvinul celú sieť akcií od boja proti negramotnosti po záchrannu opery v časoch najťažších. Veľká časť jeho článkov o hudbe sú steognografické záznamy. Ale v istom zmysle sú to všetko stenografické záznamy — doby, ie celej atmosféry, úloh a pálivých otázok.

Dnešok sa zaznačuje inak, zdá sa, že boj o priestor pre operu a klasický balet sa skončil, po Wagnerovi prišli iní. Neopiera to ani Lunačarskij. Ak hovorí: „Wagnerova hudba má nezvyčajne vzenený plášť“, nemyslí na jej historické miesto. Dodáva: „Plášť najväčších powagnerovských patetikov je ešte vzniesenejší, ale niet pod ním už bohyne, ktorá v nom žila u Wagnera“. Čo je tou bohyňou, čo je božstvom, ktoré v hudbe je hlavné, dôležitejšie než jej denný plášť? Možno to Lunačarskij formuluje práve v závere svých Nových cest opery a baletu (1930), keď zatáči po „zážitku skoro takom silnom ako útok, keď s bedákm a za bojového pochodu ide sa v ústrety smrti alebo výťazstvu a do duše sa vráva brážda, ktorá nikdy nevymizne. Ak sa nám pedári vytvárajú takúto operu a balet“, minulosť mu zrazu ustupuje, „nebudeme mať prečo obzerať sa na staré či na nové buržoázne umenie a tam hľadať vztory. Nech ku koliske našej novej opery prídu vtedy králi z rôznych krajín a poklonia sa jej narodeniu...“ NAĎA FÖLDVÁRIOVÁ

Bilancia muzikológie

Rok 1975 bol rokom osláv 30. výročia oslobodenia našej vlasti a tato dejinná skutočnosť bola i jedným z hlavných určovateľov práce Tvorivej komisie muzikológov Zväzu slovenských skladateľov. Zároveň sa však nachádzame i pred nastávajúcim XV. zjazdom KSC a V. zjazdom ZSS a bolo potrebné splniť všetky úlohy a užnesenia, ktoré vytýčil XIV. zjazd našej strany a IV. zjazd ZSS. Vo svojej celoročnej činnosti vychádzala komisia muzikológov z plánu práce, ktorý dnes bilancuje s konštatovaním, že ho nielen splnila, ale rôznymi akciami a závažnými príspevkami i značne prekročila.

Po prvýkrát bolo tohto roku úlohou muzikologickej komisie zabezpečovať ideové prednášky pre všetkých prislúšníkov ZSS. Postupne sa uskutočnili tri takéto podujatia. Členovia a kandidáti sa zúčastnili prednášky riaditeľa vydavateľstva Tatran dr. Markuša o hlavných principoch socialistického realizmu v umení, pedagóg Vysokej školy politickej v Prahe dr. Hnizdo sa zoberal funkciou umenia a podpredseda ZSS dr. Nováček vystúpil s témove Dialekтиcké princípy súčasnej marxistickej estetiky. Tejto prednášky sa zúčastnili i členovia kruhu mladých pri ZSS, pre ktorých zvlášť bola zorganizovaná tiež prednáška riaditeľa Umenovedného ústavu SAV dr. Dekana o umení ako odraze života. Výchovu mladej muzikologickej generácie považuje vedenie muzikologickej komisie za svoju obzvlášt dôležitosť oblast činnosti a so záujmom sleduje a usmerňuje prácu členov Kruhu mladých muzikológov, ktorý pod vedením dr. Nováčka vyuvíja z roka na rok úspešnejšiu aktivitu. Mladí adepti sa postupne zapájajú do nášho hudobného života, čoraz viac sa s ich príspevkami stretávame v tlači i na závažných hudobnovedných podujatiach. Najvýraznejším ukazovateľom ich činnosti bol tohto roku už po štvrtýkrát usporiadany seminár mladých muzikológov a kritikov, venovaný 30. výročiu oslobodenia, na ktorom odznel celý rad zaujímavých príspevkov o súčasnej slovenskej hudobnej tvorbe. V súvislosti s trendom zvýšiť pozornosť o populárnu hudbu bol vytvorený z podnetu vedenia TKM, menovite dr. Mokrého ďalší kruh, prevažne mladých — Kruh publicistov zábavnej hudby, ktorého členovia budú pracovať pod vedením Tvorivej komisie muzikológov v spolupráci s Pracovou skupinou Tvorivej komisie skladateľov.

Vlastná činnosť muzikologickej komisie sa zamerala viacerými smermi. Z oblasti konferencií a seminárov za najvýznamnejšiu akciu je potrebné považovať organizáciu a účasť na dvojdňovom seminári 30. ročníku rozvoja slovenského a českého hudobného života, uskutočnenom v Košiciach. Okrem slovenských muzikológov sa ho zúčastnili i česki kolegovia, čo bolo príležitosťou absolvovali i pracovné stretnutie slovenských a českých muzikológov. Jeho výsledkom je konstituovanie stýčného orgánu, ktorého úlohou bude už v najbližšom období prispievať spoločné podujatia a koordinovať prácu českéj a slovenskej muzikológie doma i v zahraničnej reprezentácii. Členovia a kandidáti muzikologickej komisie mali však značný podiel aj na úspešných vyzneniach ďalších konferencií. Aktívne prispeli ku konferencii Idea boja proti fašizmu v hudbe, k Etnomuzikologickému semináru, k oslavám 100-ročnice V. F. Bystrého v Banskej Bystrici i ku brnenskému kolokviu Hudba pokroku a

Ďalším okruhom činnosti vedenia komisie bolo organizovanie odborných prednášok. Tri takéto akcie (dr. Kuklinková — Kritérium hodnoty, dr. Burlas — Najnovšie výskumu súčasnej sovietskej muzikológie a americký muzikológ D. Dayton — Súčasná americká populárna hudba) umožnili slovenským muzikológom rozšíriť svoj obzor o množstvo pozoruhodných postrehov a výskumov. Vedenie si neustále uvedomuje, akú dôležitosť úlohy v slovenskej muzikológií (historií i súčasnej teórii) zohrávajú naše dve hudobnovedné inštitúcie. Za účelom rozvinutia možnosti bližšej spolupráce sa uskutočnilo stretnutie s vedením Umenovedného ústavu SAV a s jeho sekciou hudobnej vedy a vedenie komisie uvítalo stretnutie dokumentačných stredisk na Slovensku, organizované Hudobným oddelením SNM.

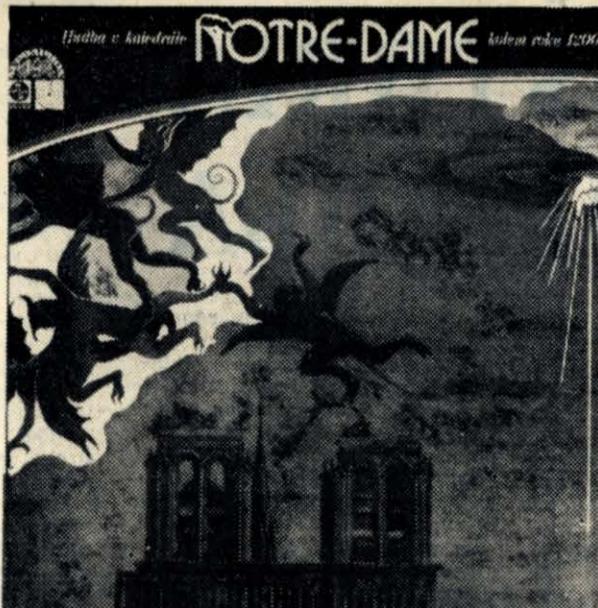
Muzikolóvia ZSS bilancujú i pripravu niekoľkých besied o slovenskej tvorbe venovanej 30. výročiu oslobodenia, ktoré sa uskutočnili v Klube skladateľov Slovenského hudobného fondu, rovnako i absolovanie besied s poprednými slovenskými skladateľmi na výstave 30. ročníku rozvoja slovenskej kultúry inštalovanéj v bratislavskom Dome umenia. Z pera slovenských muzikológov výšlo niekoľko závažných prác, z ktorých Hudobne estetické náhľady v 18. storočí P. Poláka boli ocenené zväzovou cenou za muzikológiu. Pre zahraničie boli do Bulharska odoslané dielčie štúdie o tridsaťročnom vývoji slovenskej hudobnej kultúry a pre zborník Socialistická hudobná kultúra s centrálnou redakciou v Moskve závažné príspevky s aktuálnou tematikou. Do tlače je pripravený zborník muzikologických prác, ktorý charakterom svojich jedenástich príspevkov hodnotí prevažne najnovšiu tvorbu a bude jedným z príspevkov Zväzu slovenských skladateľov k XV. zjazdu KSC.

Oproti rokom predchádzajúcim sa priaživo rozvinula i oblasť hudobnej kritiky. Okrem doterajších prispievateľov zaznamenávame nové mená, ktoré sú zúročením vkladu vloženého do mladej generácie. Prostredníctvom našich kritikov sa podarilo zabezpečiť výhľad na súčasnú muzikológiu (históriu i súčasnej teórii) zohrávajú naše dve hudobnovedné inštitúcie. Za účelom rozvinutia možnosti bližšej spolupráce sa uskutočnilo stretnutie s vedením Umenovedného ústavu SAV a s jeho sekciou hudobnej vedy a vedenie komisie uvítalo stretnutie dokumentačných stredisk na Slovensku, organizované Hudobným oddelením SNM.

V poslednom roku činnosti sa značne prehľbila spolupráca muzikologickej komisie s komisiemi skladateľskou a koncertnými umelcami. Ukázalo sa, že je tu veľa problémov, ktoré je možné riešiť spoločne a v prospech koncertného výsledku, na ktorom všetkým záleží. V duchu tradícií sa vedenie muzikologickej komisie snažilo pokračovať v spolupráci so Zväzom českých skladateľov a koncertnými umelcami. I keď SČSKU nemá momentálne pre nás partnerskú komisiu, vedenie vyuvinulo všetko úsilie, aby najmä smerom k zahraničnej reprezentácii sme získali publicitu zastúpení obidvoma stranami.

Pre úplnosť činnosti je potrebné spomenúť starostlivosť o rast členskej základnej, ktorá sa z roka na rok rozrástla o erudovaných muzikológov a kritikov, úspešnú reprezentáciu na zahraničných cestách a množstvo ďalších dielčích pracovných úspechov, ktoré zaväzujú do budúcnosti.

VLASTA ADAMČIAKOVÁ

derunt omnes a Sederunt principes i mene známe tzv. clausiae (zhruba: časť organu) Alleluia Christus regens, organum Alleluia nativitas a conducta Pater noster commiserans a Dic Christi veritas. Istež — poznáme však bezpochyby dostáva nahrávky čo do konceptie, prednesu i techniky neobyčajne vysokej úrovne a s evidentnou snahou zachovať sice pôvodnú tvár stredovekej hudby

Žena v slovenskej hudobnej kultúre

(Dokončenie z 1. str.)

Ide vlastne o celú plejádu a už niekoľko generácií speváčok, ktoré majú také kvality, že iba v nežičlivých podmienkach mŕtvičky sa nemohol ich hudobný talent rovinúť ešte ĥrše a uplatniť sa na hlavných svetových operných scénach. S veľkou úctou sa skláňame pred veľkým umením a diejom národnnej umelkyne Heleny Blahovej-Bartošovej. Ozajstnými pojďmi sa stali naše národné umelkyne Margita Česáňiová a Mária Kišoňová-Hubová. Ich vynikajúce kreácie ostanú navždy v našom vedomí. Aká škoda, že len zlomok ich umenia sa dosiaľ na gramofónové platne. Sme veľkými dlžníkmi týchto našich skvelých žien už až preto, že do tejto chvíle nevyšla ani o jednej z nich monografia. V tomto smere sú v oveľa lepšom postavení naše kolegyne spisovateľky alebo výtvarníčky. Treba preskúmať, či je to chýba našich hudobných vedcov, ktorí sa azda nechcú púšťať do takýchto prepotrebnych tém, alebo je chýba niekde inde. Faktom však ostáva: neurobilo sa dosiaľ doslovo v záujme toho, aby sa tieto veľké umelkyne dosiaľ náštrvalo do vedomia celej našej verejnosti.

V opere sa u nás najdôslednejšie prebojovalo postavenie žien-umelkyne. Tu sú dôstojními a úplne rovnocennými partnerskimi mužov. A keď zrátaame ozaj veľké talenty, ani v kvantitatívnom výpočte nezaostávajú. Opera sa tak stala prikladom pre rovnocenné uplatnenie žien aj na iných úsekuach hudobného života.

Interpretky-inštrumentalistky, ktoré sa profesionálne venujú svojmu umeniu, sa z už uvádzaných dôvodov objavujú na Slovensku až neskôr. Nemali sme predsa podmienky pre profesionálne rozvíjanie tohto náročného umenia. Väčšina talentov sa mohla venovať pedagogickej práci a tu sa zdokonalila. Keďže neboli v minulosť rozvinutý koncertný život, nemali sme u nás klaviristky, huslistky a ďalšie inštrumentalistky, ktoré by sa mohli profesionálne venovať jedine interpretáciu umenia. Pretože toto umenie si žiada celého človeka. Tu skutočne nemožno sedieť na „dvoch stoličkách“.

Ani dnes nie je tých možností príliš veľa, avšak predsa len sú a ukazujú sa aj výsledky. Najmä mladá generácia koncertných umelcov je vo zvlášť výhodnej pozícii. Venuje sa jej výstranná starostlivosť, o akéj nemohla moja generácia ani len snívať. Objavujú sa aj talenty a verim, že prejdú úspešne ohňom, ktorým sa skúša nie len zlato, ale i umenie. Za každý talent je nesmierna škoda. V našom národe talenty určite sú. Treba ich vedieť objavovať a s nimi pracovať. Práve tu máme ešte čo robiť, aby nik v budúcnosti nemohol konštatovať to, čo ja môžem povedať o svojej generácii: veľa ozajstných talentov, najmä žien, sa nenávratne stratilo.

Najvýraznejším spôsobom sa u nás ženy uplaňujú a uplatňujú v pedagogickom procese. Možno povedať, že prevažne na pleciach žien je dnes hlavná zodpovednosť za hudobnú výchovu našej mládeže i za výchovu budúcich profesionálnych umelcov. Máme dnes stovky učiteľiek a dokonca i riaditeľky

hudových škôl umenia, profesorky konzervatórií, ženy vyučujúce vysokých školach.

Môžeme sa dokonca pochváliť vynikajúcimi žiavmi, ktoré vytvárajú tradíciu a slúžia i ako vzor. Taká je zaslúžilá učiteľka prof. Anna Kafendová. Pod jej vedením vyrástli celé desiatky klaviristov. Odstupom času jej význam iba ešte posťastie.

Máme celý rad vynikajúcich žien — pedagógov spevu, ktoré vychovávajú generácie našich popredných operných spevákov. Profesorka Anna Korinská, prof. Anna Hrušovská, prof. Darina Žuravlevová a mnohé ďalšie majú dnes svojich žiakov na našej reprezentatívnej scéne i na ďalších operných scénach doma i v zahraničí. Ich výsledky sú nesporné. Uvedomujeme si to však dosťažne.

Tažko zhodnotiť mimoriadne záslužnú, namáhavú a často nedocenenú prácu žien — učiteľiek hudby na našich Hudových škôlach umenia. Spravidla nemajú pre prácu vhodné podmienky a ich spoločenské ocenenie nie je primerané. Dobrý pedagóg dokáže vstriepti lásku k hudbe na celý život, obohacuje ho na toto základnom stupni o veľmi dôležitú dimenziu. Nevychovávajú však iba hudobníkov. U ostatných svojich žiakov predovšetkým prispievajú k všeobecnemu rozvoju ich osobnosti. Zdôrazňujem túto skutočnosť, pretože Hudové školy umenia napriek svojmu nespornému významu zostávajú tak trochu na periférii nášho školského systému.

Ide o to, aby sme si uvedomili tento fakt, aby sme vzali v celej Širku na vedomie skutočnosť, že v hudobnej pedagogike prípadne ženám zvlášť rozhodujúci podiel. Nemali by sme sa preto báť vyzdvihovať ženy do funkcií riaditeľiek Hudových škôl umenia, pozývať ich na katedry vysokých škôl a dať ženám možnosť skutočne širokého uplatnenia ich nesporného pedagogického talentu tak, ako si to naša socialistická spoločnosť vyžaduje.

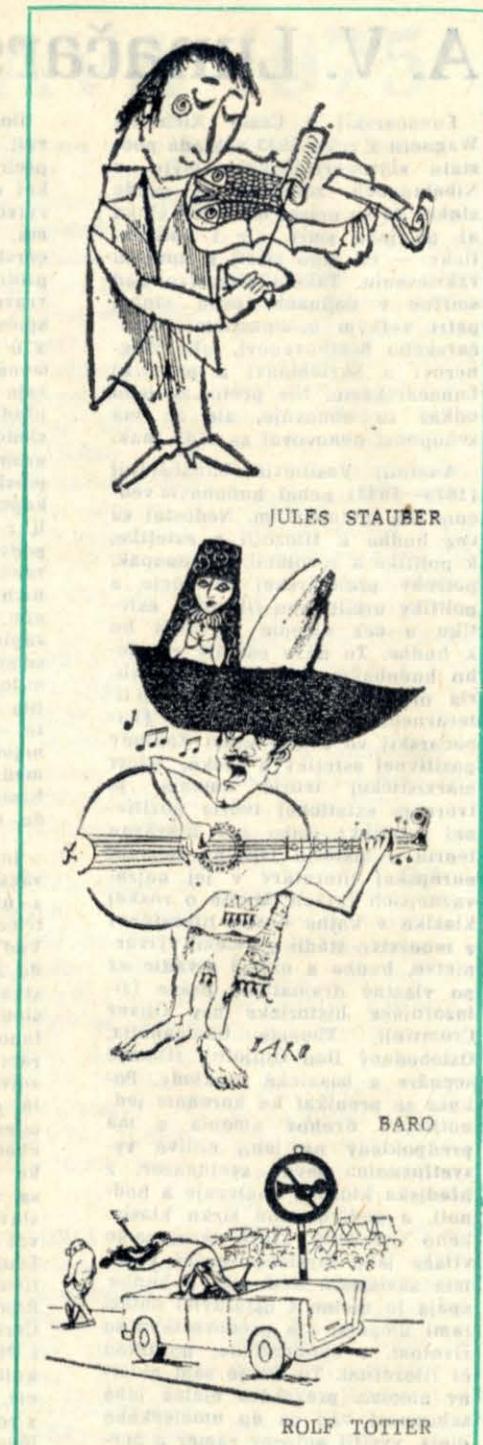
Ziada sa povedať slovo o ženách-skladateľkách. Áno, slovenská hudobná tvorba je reprezentovaná výsostne mužským pokolením, ale i v celosvetovom meradle sa so ženami, ako tvorcami hudobných diel, stretávame skutočne len sporadicke. Do tejto oblasti ženy nateraz akosi nezasahujú. Na tohtoročných BHS sme si však vypočuli zaujímavý koncert z tvorby žen-skladateľiek. Oblast hudobnej vedy má u nás silné zastúpenie v ženách-muzikologičkach. Rozvinutá inštitucionálna základňa dáva výborné podmienky k tvorbe závažných práv z hudobnej histórie i súčasnosti.

Nepochybne veľký dopad má oblasť hudobnej kritiky, ktorá sa dostáva prostredníctvom odbornej a dennej tlače medzi najširšie vrstvy našej spoločnosti. Kritiky a recenzie koncertného života a celého hudobného diania vychádzajú pravidelne písané príslušníčkami strednej i nastupujúcej generácie.

Nebola by som úplná, keby som vynechala a aspoň nepriomenula ženy s odborným hudobným vzdelením pôsobiacich v organizácii hudobného života. Sú nimi dramaturgický koncertov, festivalov, odborné pracovníčky masovokomunikačných prostriedkov — rozhlasu a televízie, redaktorky, funkcionárky najrôznejších komisií, ale aj riaditeľka Státej filharmonie v Košiciach A. Kováčová

Verím, že podiel žien, aktívne sa podieľajúcich na rozvoji nášho hudobného umenia, v budúcich rokoch ešte porastie. Našej generácii prípadne úloha definitívne zúčtovať so starými, konzervatívnymi názormi a preduskami. No predovšetkým prebojoovať nové, progresívne myšlienky, dôstojné našej epo- chy.

(Z koreferátu k téme Žena a umenie, prednesenému na seminári poriadane ZŠ k Medzinárodnému roku ženy.)

JULES STAUBÉR

BARO

ROLF TOTTER

Písané pre Hudobný život

A. I. ORFIONOV

HISTÓRIA VEĽKÉHO DIVADLA

IV.

Ako sme už v predchádzajúcich častiach naznačili, jedným z hlavných problémov Veľkého divadla po Veľkej októbrej socialistickej revolúcie bolo nájsť nový operný a baletný repertoár. V Sovietskom zväze sa budovala nová socialistická spoločnosť a úspešne sa plnili úlohy prvej pătročnice. Budovateľské nadšenie Iudu dávalo preľačitosť spracovávať mnohé príklady odvahy a hrindstva súčasníkov.

No na scéne Veľkého divadla sa inscenovali opery, ktoré nespĺňali očakávania divákov — reprezívali sa často iba tri štyrikrát a navždy zminzili z repertoáru. Sovietsky divák mal výhrady nielen k tematike, ale najmä k hudobnej zložke nových oper. Sovietski skladatelia si v tomto období ešte neosvojili taký komplex hudobných výrazových prostriedkov, ktoré by plne zodpovedali potrebám súčasnosti. Z množstva inscenovaných opier spomeňme aspoň niektoré: skladateľ Ivan Šišov napísal podľa rovnomennej Leskovej poviedky operu Tupejny chudožnik, ktorá správala ideu boja ruského nevolníctva v cárskom Rusku za oslobodenie spod poddanstva; opery Syn slinu Sergeja Vasilenka a Zagmuk Alexandra Krejna vyjadrovali idey národnoslobodzovacieho zápasu v krajinách východnej a juhovýchodnej Ázie; svoj Prielom Sergej Potockij zasvätil boju proti bielogardejským bandám v Sovietskom Rusku za občianskej vojny.

Napriek dobrému výberu tém, z ktorých každá svojím dramaticznom a vnútorným napätiom poskytvala ľudom dostatočné príležnosti na to, aby upútala di-

váku, nezachovalo sa v pamäti z tých opier takmer nič. Nedostatky v hudobnom spracovaní, nepritomnosť zapamätateľných melodií, široko rozvinutých tém, príznačných motívov, ale hlavne absencia kvalitnej hudobnodramatickej konceptie, ktorá je nevyhnutná pre vytvorenie každého operného novotvaru, predznamenali už dopredu neúspech u divákov. Zo všetkých opier tohto obdobia si obecenstvo uchovalo v pamäti fakticky len dve tri scény: vari dueto strážnikov z opery Tupejny chudožnik, alebo kreáciu hľavnej úlohy v opere Zagmuk v podaní talentovaného Alexandra Pirogovu, či pesničku poručíka Wottera z opery Syn slinu — všetko ostatné zostało zabudnuté pre nevýrazné, málo osobitné hudobné spracovanie.

Skutočnosť, že na prvej scéne krajiny Sovietskej sovjetnej republike sa objavilo takto nových opier, svedčí o tom, že vedenie Veľkého divadla sa snažilo pozmeniť charakter divadla — z divadlom-múzea, kde sa uvádzali iba klasickej opery a balety, na divadlo súčasné, zodpovedajúce potrebám a dopytu nového diváka.

Podstatne lepšie ocenenie dosiahla opera Alexandra Jurášovského Tríbli, hoci na úspechu inscenácie má zásluhu nielen originálny námet, ale najmä interpreti hlavných úloh, Gisela Žukovská — Tríbli a Alexander Pirogov — Svengali. Tríbli je speváčka, ktorá na scéne spieva iba podplyvom hypnotózy: Svengali — hypnotizér, učiteľ Tríbli, má nad ňou takú moc, že ju môže priviesť umlknuť na najdôležitejšom mieste árie a domáhať sa, aby sa dievčina do neho zalúči. I pri originálnom námete a výborných interpretach bolo hudobné spracovanie eklectické a hodnotiace kritiky v novinách poukazovali na to, že pri počúvaní hudby opery miomovo spoznávame motívy z opier Čajkovského, Musorgského alebo Rimského-Korsakova.

výjali mnohí sovietski operní a baletní autori. Sostakovičova tvorba má veľký význam pre súčasné hudobnodramatické tendencie nielen v Sovietskom zväze, ale aj za hranicami.

S jednoznačným úspechom vo Veľkom divadle sa stretla inscenácia opery Ivana Dzeržinského Tichý Don na námet rovnomenného románu Michaila Šolochova. Základom tvorivej kompozície metódy mladého skladateľa bola Hudová pieseň, nápevková melódia. Výrazné zachytenie rozdielných charakterov, pravdivo vykreslený vývoj citových stavov a reakcií nielen hlavných hrdinov, ale aj rôznych skupín (donskí kozáci), plastické realistické výrazové prostriedky stretli sa so skvelým privítaním aj v tlači, aj u širokej verejnosti. Nehovoriac o pôsobivých a zapamätovateľných zboroch tejto opery — „Od kraja i do kraja“, alebo „Oj, a hrád je náš tichý Don“ — ktoré sa na scéne obyčajne opakovali — predstavenia priniesli maistrovské kreácie charakterov hlavných účinkujúcich osôb. Úlohu Aksíne stvárnili skúsená M. Maksakovová spolu s Verou Davydovovou, ktorá práve prišla do Veľkého divadla a prezentovala sa výbornou interpretáciou mezzosopránových úloh — Carmen, Amneris, Eubaša (Cárska nevesta), Eubava (Sadko) a i.

Úlohu Grigoria vytvoril hrdinu tenor Nikanor Chanajev, ktorého už vo Veľkom divadle poznali ako znameniteho Hermanna, Radamesa, Sadka, Samozvanca. Patril k prvým dramatickým tenorom Veľkého divadla tridsiatych — štyridsiatych rokov.

Nie menší úspech mala aj druhá opera I. Dzeržinského Rozoraná celina, tak isto na námet rovnomenného diela M. Šolochova. Vykrešovala život sovietskej dediny v procese kollektivizácie polnohospodárstva a vzťahy ľudí v kolchoze. K silným stránkam tejto opery znova patrili zborové scény — Kozácka pieseň pre dva mužské hlasy a zbor sa pravidelne opakovala — no aj v ostatných scénach dominovala ako základný stavebný prvek pieseň. Jednotlivé úlohy našli v kolektive sólistov opäť skve-

lých predstaviteľov: Jelenu Kruglikovovú ako Ľušku, Borisa Jevlachovu ako Davydova, Dmitrija Golovina ako Nagulnovu. Napríklad Golovin, ktorý dosahoval pri stvárajaní postáv klasického repertoáru tragickú hľbku neštastného ťaša v Rigoletto alebo Iahkofu a bravúru vo Figarovi (Barbiero Seville) či realistickú vieročnosť charakteru protierečného Grigorija Griazného (Cárska nevesta), vedel sa až neuveriteľne adaptovať v úlohe Nagulnova, a to tak prevedivo, že diváci spolu s ním prežívali citové stavy, ktoré sa zmocňovali súčasného človeka pykajúceho za chyby. Na scéne divadla tak vznikol model zobrazenia autentickej pravdy ľudských zážitkov v súčasnej opere.

V roku 1937 bola zmena vo vedení Veľkého divadla. Zaviedla sa nová funkcia umeleckého vedúceho divadla. Do tejto funkcie vymenovali dirigenta S. Abramoviča Samosuda. Dovtedy Samosud pracoval ako hlavný dirigent leningradského Malého divadla opery a baletu, ktoré až do dnešných čias právom nazývajú „laboratórium Sovietskej opery“. Toto divadlo zohralo dôležitú úlohu v rozvoji sovietskej opery (podobne ako filiálka Veľkého divadla). Bolo miestom, kde sa uskutočňovali experimentálne inscenácie a overovali sa kvality; spomedzi desiatich-dvadsaťinsčiatich inscenácií (vo veľkej väčšine sporných) vybrali sa dve-tri, ktoré tvorili základ novej sovietskej klasiky.

V roku 1937 dostáva Veľké divadlo za svoju činnosť najvyššie vyznamenanie ZSSR — Leninov rad. Mnohých pracovníkov odmenili najvyšším titulom: stali sa národnými umelcami Sovietskeho zväzu. Zo spevákov týmto titulom poctili Antoninu Neždanovovú, Nadeždu Obuchovovú, Xeniu Deržinskú, Valériu Barsovovú, Jelenu Stepanovovú, Alexandra Pirogovu, Marku Rejzenu, z tanecníkov Jekaterinu Gelcerovú, teda všetko dihorčené opory Veľkého divadla. Bolo to nesporné vysoké ocenenie aj práce ostatných — celého kolektívu Veľkého divadla.

Preložil: Jozef RANINEC
(Pokračovanie v bud. čísle)

Správy HIS

● Členovia komorného súboru Collegium musicum pri Tulskej filharmonii v ZSSR prejavili záujem o skladby slovenských skladateľov pre komorné obsadenie, ktoré by naštudovali a zaradili do svojho repertoáru. HIS SHF zaslalo na ich adresu novotvý materiál niektorých komorných skladieb J. Kowalského, I. Paríka, T. Frešu, V. Bokesa a I. Dibáka.

● Prof. Anielka Rendónová z Kolumbie vystúpila v rámci koncertného cyklu 3. októbra s programom, v ktorom okrem iných skladieb uviedla časť zo Suchoňovho klavírneho cyklu cyklov kaleidoskop — Dve prelúdiá v starom slohu. Pracovníci HIS SHF zaslali na jej adresu ďalšie žiadane notové materiály a nahrávky klavírnych skladieb E. Suchoňa, J. Cikkera, J. Zimmera a A. Očenáša.

● Hudobné informačné stredisko Slovenského hudobného fondu zorganizovalo pre učňovskú mládež v Odbornom učilišti Polygrafických závodov, n. p. Bratislava na Kočelovej ulici stretnutie s piesňovou tvorbou zaslúžilého umelca Milana Nováka. V prehrávkovej časti zaznala ako ukážka z jeho rozsiahlej tvorby pre deti a mládež časť z kantity na slová M. Ferku Vábenie slinca. Z jeho spoločenským angažovaním tvorby, inspirovaním odzakom SNP, počuli mladí poslucháči pieseň Mier z cyklu Hory a srdce na počesť P. Koyša. Svet intimnej lyriky ožil v piesňovom cykle Deň clivo dohára, ktorý zaspieval sopránistka A. Bukoveczká za klavírneho sprievodu Z. Poulovej-Majerskej. Pravý lesk a atmosféru dodala však stretnutiu najmä osobná prítomnosť autora. Dokázal živým, úprimným spôsobom strhnúť pozornosť prítomných mladých ľudí; hovoril nielen o hudbe a svojej práci, ale aj o všeobecných problémoch, o svojich názo-roch na život, mládež, súčasný svet. Možno povedať, že toto spojenie umeleckej hodnoty a príťažlivej, autentickej osobnosti sa pri návštive učňov polygrafického učilišta vydarilo a znamená pre ďalšiu propagáčno-informačnú činnosť HIS SHF zavádzajúci a inšpirujúci podnet.

V novembri sa uskutočnilo v Klube skladateľov niekoľko prehrávok, besied a stretnutí:

● 5. XI. pri príležitosti výročia VOSR odznela v rámci prednášky na tému Odraz revolúcii v dielach Dmitrija Šostakoviča skladateľova XI. symfónia. ● 12. XI. sa stretli skladatelia a textári na besede a prehrávke, v ktorej na tému 30. výročie oslobodenia v tvorbe skladateľov populárnej hudby uviedol Pavol Zelenay piesne z Festivalu politickej piesne v Martine a z Bratislavskej lyry '75. Po vypočutí ukážok prítomní debatovali o tvorbe angažovanej piesme u nás. ● 19. XI. v rámci prehrávky a besedy o súčasnej českej tvorbe privítali v Klube skladateľov českého skladateľa Iva Jiráška, Jeho symfóniu, ktorá mala premiéru na tohtoročnej prehliadke súčasnej českej tvorby, uviedla pracovníčka HIS CHF prom. hist. Véra Macová. Autor sa rozhovoril o práci na skladbe i o svojich ďalších skladateľských zámeroch. ● Klaviristka Lídja Majlíngová zavítala 26. XI. do Klubu skladateľov na prehrávku zo sovietskej klavírnej tvorby. Študenti klavírneho oddelenia VŠMU a Konzervatória si zo zvukových záznamov vypočuli ukážky z diel skladateľov Šedrina, Denisova a Slovenského, z ktorých niektoré interpretovala L. Majlíngová. V živej diskusii zodpovedala na otázky, týkajúce sa interpretáčného prístupu k novým skladbám, zaspomína na profesorov z Moskovského konzervatória a rozhovorila sa o sovietskej klavírnej tvorbe.

PREMIÉRA V TELEVÍZII

Hudobná nahrávka televíznej opery Jaroslava Meiera NOC PRED NESMRTEĽNOSTOU sme už čitateľom HZ (v 14. čísle) priblížili, oceňujúc hudobnú dramaturgiu, volbu výrazových prostriedkov, skúsenosť televízneho autora, ktorý cíti pulz, pozná špecifickú reči obrazovky a konštrukciu svojej komornej ladejnej hudobnej drámy ho aj rešpektuje. Začiatkom decembra premiérovali Meierovu operu na II. programe Čs. televízie. Dielo hudobne naštudoval a SOČR dirigoval G. Auer, rezia J. Svoboda (v spolupráci s J. Brezanským, V. Suchánkom a H. Bezákou) s ambíciou a vķusom spoluverila výslednú podobu pozoruhodného príspevku do u nás mladej oblasti pôvodnej televíznej opery. Komorne obsadenému sólistickému ensemblu, ktorému skladateľ ponákol vokálne i herecky vďačné party a kamera si nárokovala dramaticky účinný, no pritom striedmy, „nedivadelný“ prejav dominoval výkon M. Meierovej v postave Starenky, hlavného hrdinu stvárnili R. Szűcs, nemeckého dôstojníka F. Livora, Lelu interpretovala Z. Madarová, citlivým hereckým dialógom s kamerou zaujala A. Czaková.

Noc pred nesmrteľnosťou uviedol príhovor známeho sovietskeho spisovateľa a dramatika A. N. Arbuzova, ktorého prácu z ranšieho tvorivého obdobia si skladateľ zvolil za podklad libreta svojej opery. Arbuzov sa ešte na sklonku Veľkej vlasteneckej vojny stretol s materiálmi, ktoré dokumentovali hrdinské činy i právo na nesmrteľnosť krasnodonskej mládeže a ktoré neskôr A. Fadejev spracoval v známom románe Mladá garda. Arbuzovov pohľad na veľkú tému sa neupriamuje z brehu dramatickej výpäťosti, hrdinského pátu: v mikrokozme svojich postáv hľadá a nachádza ich výnimočné morálne kvality i hrdinstvo. Z. M.

K šestdesiatke Ondreja Francisciho

Tri obdobia sú dôležité pre život Ondreja Francisciho: tótkomlôšské, budapeštianske a bratislavské. V Tótkomlôši sa 10. novembra 1915 narodil a po skončení učiteľského ústavu v Miškoci pôsobil. Rozspreval detský, mužský a miešaný zbor a založil Inštrumentálnu skupinu. Na notovom papieri sa objavujú prvé kompozície — úpravy ľudových piesní. V Budapešti začal študovať kompozíciu na Hudobnej akadémii — pre vojnové udalosti štúdium nemohol dokončiť. Bratislava a Slovensko stali sa mu od roku 1947 novým domovom. Plne sa zapojuje do povojsnej výstavby — v brigáde na Trati mládeže. Rozbehnutým ambíciam — dokončiť štúdium hudby a venovať sa vôleb dráhe hudobného pracovníka — dala naša vlast a Francisciho nadanie zelené pre celú ďalšiu životnú pôf. Po trojročnom štúdiu dirigovania a skladby na bratislavskom konzervatóriu nasledovalo štúdium kompozície na VŠMU u prof. Alexandra Moyzesa. Cieľavedomosť, ambicioz-

nos a uvedomenie si svojho poslania — to boli devízy, s ktorými Francisci vchádzal do našho hudobného diania.

Nastupoval do Čs. rozhlasu v Bratislave r. 1953 najprv ako externista s úlohou založiť rozhlasový detský zbor a potom ako interný pracovník ho viedie celých dvadsať dvoch rokov.

„Celý svoj život som sa venoval detom. Poznám ich záujmy a schopnosti. Viem ako chápam život a svet okolo seba. Svojou kompozičnou prácou som sa snažil vyplniť určité medzery najmä v piesňovej a zborovej tvorbe pre deti.“ Takýto zámer dýcha aj z jeho skladieb. Je nefabiké písat pre deti: aby spievajúci pochopili napriek tomu, že je moderne koncipované; aby kráčali s duhom času a aj v speve sa prezentovali ako pionieri; aby boli detski, detsky hraví, rozsáhlí a bezstarostní; aby mali radosť z rozdávania radosti iným; aby dosiahli úspechy doma i v cudzine, aby boli adekvátnie vynaloženému úsiliu. A tak vznikali skladby, úpravy ľudových piesní, masové, pochodové, tradičné, príležitočné, piesne prekomponované do cyklov so záväzným ideovým obsahom, a capella i so sprievodom klavíra či orchestra. Je vela detských zborov, ktoré vznikli práve preto, že rozhlasový detsky zbor bol počuť aj v najvzácnejšej dedinke a aj v interpretácii sa mu chce vyrovnať.

Tretia, trvalá zastávka — bratislavské obdobie — zaznamenala vzácné životné jubileum Ondreja Francisciho. „Došialnatú šestdesiatku je významný medzenník v mojom živote. Tento fakt ma náti zamyslieť sa nad svojou doterajšou prácou a je perspektívny signálom do budúcnosti — dohľad zameškané.“

Podiel Ondreja Francisciho na rozvíjajúcej sa slovenskej hudobnej kultúre je nemajú. zohľad ďalejšiu úlohu najmä na poli detského zborového spevu. Preto mu Ministerstvo kultúry r. 1973 udelení titulu Zaslúžilý pracovník kultúry. EUBA HORNOVÉSKÁ

Zo zahraničia

Deväťdesaťdeväť platiť s Bachovou hudbou vychádza v NSR vo zvláštnej edícii. V zozname účinkujúcich nachádzame najrozmanitejších známych i menej známych interpretov. Edícia je rozdelená do 11 časti.

Gramofónová spoločnosť Teldec prezentuje na gramofónovom trhu veľkú edicu Dokumenty: rad známych interpretov v nej približuje prierez celou starou hudobnou tvorbou.

Philips ohlasuje ako svoju zvláštnu ponuku novú nahrávku Bachovej kompozície Umenie fúgy. Interpretom je Academy of St. Martin-in-the Fields pod vedením Neville Marrinera.

Francúzska gramofónová firma Erato sa na svetovom gramofónovom trhu predstavuje súborným vydáním diela F. Couperina. V 3. zväzku edicie vychádzajú všetky Couperinove čembalové skladby.

Nemecká gramofónová spoločnosť (NSR) oznamuje ako pozoruhodnú edicu všetky Brahmsove sonáty pre husle a klavír s Danielom Barenboimom a Pinhasom Zukermanom.

Dvestoročné jubileum Salzburského zemského divadla sprevádza viac pozoruhodných akcií. Chcú uviesť i niekoľko opier z „archívov“.

Vittorio Gui, ktorého považovali za umeleckého konkurenta Artura Toscaniniho, zomrel vo veku 90 rokov. Bol učiteľom viacerých talianskych dirigentov.

Straussovu operu Mičanlivá žena uviedli s úspechom v Linzi. Do inscenácie opery, ktorú písal už 70-ročný skladateľ, si pozvali i významných hostí.

Sedemdesiate piate narodeniny Ernsta Křenka si učili viaceré inštitúcie koncertami. Sústreďené oslavy boli i vo Viedni, kde Křenek prevzal vysoké vyznamenanie z rúk ministra školstva a kultúry dr. F. Sinowatza. Európska asociácia pedagógov sláčikových nástrojov sa stretla v Canterbury. Rokovalo sa o problémoch vyučovania, o interpretácii novej hudby a o súčasnej vydavateľskej praxi.

Nemecká štátna knižnica v Berline začala vydávať všetky konverzačné zošity Ludwiga van Beethovena. Edícia sa plánuje na 10 zväzkov, prvých šest je už na knižnom trhu.

Nadácia Herberta von Karajana vydala publikáciu Novej cesty hudobnej terapie, v ktorej sa autori pokúšajú zhŕnati najnovšie bádateľské výsledky v tejto oblasti.

Yehudi Menuhin viedol kurzu pre 100 známych európskych huslových pedagógov o problematike huslovej interpretácie.

Tanečná skupina Paula Taylorová uvádzala na európskom zájazde večery športového baletu.

New York City Ballet uvádzala vo svojom repertoári tanečné kreacie na Ravelovu hudbu.

● K 80. narodeninám známeho skladateľa a pedagóga CARLA ORFFA naštudovali v Mnichove jeho operu ANTIGONA Orff pôsobil po dlhé roky v Mnichove dirigentsky i pedagogicky.

● V Linzi vznikla nová hudobná knižnica: v dokumentácii a v študijnom sprístupnení hudobník sa klade dôraz predovšetkým na súborné partitúry diela jednotlivých osobností a na gramofónové komplety pre diskotéku.

PERICLE LUIGI GIOVANETTI

KONKURZ

Riaditeľstvo Státneho komorného orchestra v Žiline vypisuje konkúr na obsadenie miest:

- Vedúceho skupiny II. husli
- Do skupiny husli
- Zástupca koncertného majstra čiel
- Celo — tutti
- Zástupca I. flauty
- Zástupca I. hoboja
- Fagot
- Tympany

Termín prihlásenia sa na konkúr je do 31. I. 1976.

KONKURZ

Vedenie opery Slovenského národného divadla v Bratislave vypisuje konkúr do externého speváckeho zborového Štúdia pri SND do všetkých hlasových skupín — soprán, alt, tenor, bas.

Úlohou zborového Štúdia bude spolupráca externých zborových spevákov pri predstaveniach opery SND na základe dojednaných pracovných a finančných podmienok s 1/3 úvázkom. Prednosť majú uchádzca z Bratislav, ktorí už majú prax v niektorom amatérskom zborovom telese.

Konkúr sa koná dňa 15. januára 1976 o 17.00 hodine v skúšobnej operného zboru SND na Gorkého ul. č. 4. Cestovné sa uhradí iba prijatým členom.

GERARD HOFFNUNG

Obsah Hudobného života 1975

ÚVODNÍKY, ÚVAHY, STATE, ŠTUDIE

Blaho, J.: Pucciniovské reflexie	—	—	—	—	—	1/8
Cížek, L.: Hudobný rozhlas napreduje	—	—	18/3, 19/3, 20/5, 21/3, 22/3			
Dvořák, Vl.: O prekladoch textov vokálov inštrumentálnych diel	—	—	17/2			
Hoza, Št.: Ako zrástol Ján Kadavý so Slovenskom	19/8, 20/8, 21/8, 22/8					
Hrabussay, Z.: A. G. Rubinštejn a Bratislava	—	—	1/8			
Kořínek, V.: O problémoch štýlovej interpretácie	—	—	1/3, 2/3, 3/3			
Krbafa, P.: Dirigent v predstavách orchestrálnych hráčov	—	—	4/3			
Nováček, Zd.: Fraňo Dostálík — propagátor Bartóka	—	—	2/3			
Nováček, Zd.: K vývojovej problematike slovenskej hudby	10/3, 8/11, 12/8					
Orfionov, A. I.: História Veľkého divadla	—	—	—	21/1, 7		
-R-: Cakanie na hodnoty	—	—	—	—	2/1	
Šachnazarová, N. G.: O niektorých otázkach sovietskej mnohohradnej hudby	—	—	—	—	11/6	
Sostakovič, Dm.: Sviatok hudby	—	—	—	—	18/1	
Wasserberger, L.: 30 rokov slovenskej populárnej hudby	10/5, 11/5, 12/5, 13/5, 14/5, 15/5					

INTERVIEW, ROZHOVORY, BESEDY, PROFILE

-á-: Pred novými úlohami (J. Kot)	—	—	—	—	—	1/1
-á-: Hamdan, Saleh	—	—	—	—	—	22/6
-ab-: ...nielen o Tajomstve ruže (G. Dusík)	—	—	—	—	—	6/3
Ajanová, J.: Dokiaľ nás drží ohňový zápal mladosti (E. Čakarov)	—	—	—	—	—	6/6
Bartko, E.: Jozef Dolinský	—	—	—	—	—	11/2
Bartko, E.: Sándor Tóth	—	—	—	—	—	13/6
/bckj: Orchester Pedagóg	—	—	—	—	—	5/7
Blaho, J.: Inghild Horysová	—	—	—	—	—	4/6
Blaho, J.: Spomienky, úvahy, vyznania (T. Frešo)	—	—	—	—	—	3/1, 8
Bratislavské kvarteto	—	—	—	—	—	16/7
Cech, V.: Manizade, Attila	—	—	—	—	—	11/6
Cech, Vl.: Nad zlatými strunami (Moskovská filharmonia)	—	—	—	—	—	17/6
Cech, Vl.: Serge Baudo	—	—	—	—	—	8/6
Cížik, Vl.: Nové profesionálne teleso (J. Figura)	—	—	—	—	—	1/1
Duffek, K.: Komorný orchester slovenských učiteľov	—	—	—	—	—	7/2
E. O.: Ján Matúš	—	—	—	—	—	14/2
Fellegi, P.: Stretnutie vydavateľstiev	—	—	—	—	—	3/7
F. K.: Komorný súbor profesorov bratislavského Konzervatória	—	—	—	—	—	23/2
Fükö, P.: S červeným diplomom (A. Šestáková)	—	—	—	—	—	15/2
J. J.: Hudba je dušou národa (P. Petrov)	—	—	—	—	—	13/6
Jakubcová, D.: V spomienkach na Belgicko (J. Klocháň)	—	—	—	—	—	2/2
Janoško, J. D.: Presvedčif publikum (A. Rubinštejn)	—	—	—	—	—	7/3
Hrabussay, Z.: J. N. Batka	—	—	—	—	—	19/5
Lesan, M.: Profesie druhej polovice života (K. Kondrašin)	—	—	—	—	—	16/6
Lukáčová, M.: Cena Ivanovi Horváthovi	—	—	—	—	—	22/2
-m-: Mikrofón a obecnenstvo (Á. Plaskurová, V. Šimčík)	—	—	—	—	—	7/7
Mésárošová, M.: Americké impresie (F. Klinda)	—	—	—	—	—	5/6
M. G.: Peter Dvorský v Ženeve	—	—	—	—	—	22/7
M. G.: Sergej Kopčák — slovenská operná nádej	—	—	—	—	—	15/5
(mm): Vladimír Bokes	—	—	—	—	—	14/2
(mm): Alžbeta Bukoveczká	—	—	—	—	—	4/2
(mm): Tatiana Fraňová	—	—	—	—	—	8/2
(mm): Magda Hajóssyová	—	—	—	—	—	2/2
(mm): Tadeáš Salva	—	—	—	—	—	6/2
Mrázek, M.: Miroslav Hlaváč	—	—	—	—	—	6/7
-mš-: Gennadij Roždestvenskij	—	—	—	—	—	4/4
-n-: Michaela Cibuľová	—	—	—	—	—	23/2
Nazarevskij, P.: Sergej Trailin	—	—	—	—	—	1/6
Nono, L.: Robotnícka trieda sa zmocňuje kultúry	—	—	—	—	—	23/8
Nováček, Zd.: Cesta za úspechom (J. Cikker)	—	—	—	—	—	6/1
Nováček, Zd.: Hudobnému životu odpovedá Edison Denisov	—	—	—	—	—	11/1
-pk-: Deväť mesiacov na Isande	—	—	—	—	—	16/6
-pk-: Koncertný život na Slovensku z pohľadu uměleckej agentúry (L. Dôša)	—	—	—	—	—	16/1, 8
-pk-: Po návrate z Moskvy (B. Demo)	—	—	—	—	—	15/1
Plaskurová, A.: Emil Hargaš	—	—	—	—	—	10/2
Pozvánka do opery (A. Korínska)	—	—	—	—	—	20/2
-r-: Nová slovenská opera — Pani úsvitu (B. Urbanec)	—	—	—	—	—	18/3
Rapoš, G.: Peter Dvorský	—	—	—	—	—	16/3
Rapoš, G.: Súčasné, aktívne, umělecky a spoločensky angažované hudobné divadlo (P. Bagin)	—	—	—	—	—	18/3
Rapoš, V.: Štefan Hudec	—	—	—	—	—	19/2
Šubová, M.: Umelkyňa za organom (I. Skuhrová)	—	—	—	—	—	4/2
Sulc, M.: Academy of St. Martin in the Fields	—	—	—	—	—	13/6
Sulc, M.: Costa, Sequeira	—	—	—	—	—	8/6
Sulc, M.: Ferrer, Cecilio Tieles	—	—	—	—	—	4/6
Sulc, M.: Funkeová, Brigitte	—	—	—	—	—	21/2
Sulc, M.: Gelber, Bruno Leonardo	—	—	—	—	—	21/6
Sulc, M.: Järvi, Neeme	—	—	—	—	—	23/6
Sulc, M.: Jumez, Jean Pierre	—	—	—	—	—	7/6
Sulc, M.: Lehel, György	—	—	—	—	—	1/6, 20/8
Sulc, M.: Leinsdorf, Erich	—	—	—	—	—	12/6
Sulc, M.: Osorio, Jorge	—	—	—	—	—	19/6
Sulc, M.: Rezlerová, Magdaléna	—	—	—	—	—	20/8
Sulc, M.: Sawallisch, Wolfgang	—	—	—	—	—	22/6
Sulc, M.: Trexlerová, Roswitha	—	—	—	—	—	3/6
Sulc, M.: Waas, Peter	—	—	—	—	—	21/2
Ursíniová, T.: Práca a spomienky (M. Kišonová-Hubová)	—	—	—	—	—	5/1, 3
Ursíniová, T.: V oblasti starej hudby (L. Ballová — J. Kresánek, R. Rybárik — J. Terrayová)	—	—	—	—	—	14/3, 7
-uy-: Po nahrávaní kompletného klavírneho diela E. Suchoňa (E. Suchoň)	—	—	—	—	—	13/8
Varga, J.: Gabriel Patócs	—	—	—	—	—	23/2

KONCERTY, FESTIVALY, SÚTAŽE, PREHLIADKY, PREHRÁVKY

Albrecht, J.: Franz Liszt, ako sme ho nepoznali	—	—	—	—	—	4/5
Albrecht, J.: Jozef Toporcer	—	—	—	—	—	11/2
Allihnová, I.: V. hudobné bienále v Berlíne	—	—	—	—	—	8/1, 8
Bartko, E.: Prehliadka tichej krásy (Východná '75)	—	—	—	—	—	17/7
Bartko, E.: Rozpaky po premiére (Mladé srdcia)	—	—	—	—	—	14/2
Bartko, E.: Štátny súbor pre srbskú ľudovú kultúru	—	—	—	—	—	9/7
Bartko, E.: Vitaj, jar (Lúčnica)	—	—	—	—	—	15/5

Bernáťová, Zd.: Český večer v Bratislave	—	—	—	—	—	7/7
Bernáťová, Zd.: Pražské festivalové koncerty	—	—	—	—	—	16/2
Blaho, J.: Jadranský Orfeus	—	—	—	—	—	18/7
Brezányová, L.: Koncertný život v Žiline	—	—	—	—	—	3/2
Brezányová, L.: Úspešný SKO	—	—	—	—	—	15/4
Bugalová, E.: Robotnické spevokoly v Trnave	—	—	—	—	—	17/4
Cárska, E.: Bydgoszcz '75	—	—	—	—	—	20/6, 7
Cárska, E.: Harold Britton	—	—	—	—	—	12/4
Cárska, E.: Ivan Sokol	—	—	—	—	—	8/4
Cárska, E.: Jela Špitková						

B H S

Bernátová, Zd.: Muzikologická konferencia — súčasť podujatí BHS	20/1
BHS 1975	—
BHS '75 pripravené	—
Blaho, J.: Odôvodnená pietnosť	—
XI. Bratislavské hudobné slávnosti (Program)	—
Čárska, E.: Komorné podujatia	—
Čížik, Vl.: Friedrich Gulda	—
Čížik, Vl.: Medzinárodná tribúna mladých interpretov	—
-eč-: Komorné podujatia	—
-ip-: Komorné podujatia	—
-j-: Stretnutie dramaturgov	—
Kováč, J.: Slubné perspektívy komornej interpretácie. Interpodium	20/1, 4
Kováč, J.: Zážitky a obecenstvo	—
Marczellová, Z.: Don Giovanni	—
Podracký, I.: Zatva na BHS '75	—
-pk-: BHS '75	—
-pk-: Súťaž o nový znak BHS	—
-PK-: Bratislava žije hudbou	—
-rk-: Komorné podujatia	—
Sišková, I.: Komorné koncerty	—
-u-: Operné divadlo provokujúce i diskutabilné	—
Unger, P.: Dva vokálne recitály	—
Unger, P.: Opera na BHS	—

DIVADLO, TELEVÍZIA

ab + uy: O niektorých otázkach opery SND, ale nielen o nich (Zd. Košler)	—	15/3
(-an-): Predaná nevesta v Sofii	—	22/5
Arnaudová, B.: Nová bulharská opera Poplach	—	9/6
Bagin, P.: Opera a balet SND v Bulharsku	—	14/1
Bartko, E.: Stretnutie s Mahlerom (SND)	—	13/4
Blaho, J.: Košické večery	—	22/4
Blaho, J.: Onegin hodný metropole	—	23/1
Blaho, J.: Operný zápisník	—	5/5, 7/4, 18/2
Blaho, J.: Pucciniovské reflexie	—	1/8
Cech, Vl.: Parížska opera v sezóne	—	19/6
Cerkasinová, M.: Novinky charkovskej opery	—	18/5
(E. N.): Operný zápisník	—	1/4
Fuchs, A.: Mladé roky opery SND (J. Vincourek, K. Kalaš)	—	5/8
Heerenová, P.: K historii divadla (SD Brno)	—	5/4
Heerenová, P.: Zo života SD Brno	—	6/5
Ižová, A.: Paquita (ND Praha)	—	9/8
Janoško, J. D.: Krach La Scaly — úspech Prokofieva	—	18/4
Janoško, J. D.: Pražská opera v zahraničí	—	11/8
JB: Operný zápisník	—	3/4
Lehocký, K.: Dvesto rokov baletu vo Veľkom divadle	—	17/8
Lesan, M.: Hostia v SND	—	23/7
Lesan, M.: Operné experimenty	—	3/5
Mačugová, G.: Zo spevoherných javísk	—	4/7
Macháček, Zd.: O kontaktoch NS s moskovským Divadlom operety	—	20/2
Marczellová, Z.: Detská opera v televizii	—	16/2
-N-: Noc pred nesmrteľnosťou (TV)	—	14/4
Orfionov, A. I.: História Veľkého divadla	—	21/7, 22/8, 23/8
-ph-: Dramaturgické plány SD v Brne	—	19/2
-r-: Nová slovenská opera — Pani úsvitu	—	20/3
Rapoš, G.: Súčasné, aktívne, umelecky a spoločensky angažované hudobné divadlo SND (P. Bagin)	—	18/3
Rapoš, V.: List z Palerma	—	12/8
Schönbergovská premiéra v Drážďanoch — Mojžiš a Áron	—	15/6
Unger, P.: Opera na BHS	—	21/5
-uy-: Opera SND do Bulharska	—	12/7
Varga, J.: List z Budapešti	—	5/6
Varga J.: Z jesennej Budapešti	—	21/6

* * *

Adam, A. Ch.: Giselle (E. Bartko)	—	7/5
Čajkovskij, P. I.: Eugen Onegin (J. Blaho)	—	7/5, 23/1
Dunajevskij, I. O.: Voľný vietor (G. Mačugová)	—	7/5
Dvořák, A.: Jakobín (J. Blaho)	—	21/5
Figuš — Bystrý, V.: Detvan (T. Ursinyová)	—	11/3, 8
Gounod, Ch.: Faust a Margaréta (Z. Marczellová)	—	11/4
Hirner, T.: Duklianska poema (E. Bartko)	—	10/5
Horký, K.: Svitanie (Vl. Cech)	—	17/4
Lakatos, B.: Červená karavána (G. Mačugová)	—	5/5
Lehár, Fr.: Paganini (T. Ursinyová)	—	2/5
Mozart, W. A.: Don Giovanni (Z. Marczellová)	—	21/5
Očenáš, A.: Román o ruži (E. Bartko)	—	10/5
Odstrčil, K.: Plameň (P. Heerenová)	—	19/8
Parík, L.: Premeny (E. Bartko)	—	10/5
Petrov, A. P.: Stvorenie sveta (A. Ižová)	—	15/8
Smetana, B.: Hubička (Vl. Cech)	—	20/7

TVORBA

Domanský, H.: Diana (V. Chalupková)	—	1/3
Grešák, J.: Zuzanka Hraškovic (L. Urbančíková)	—	8/3
Kořínek, M.: Klavírne kvinteto (J. Podracký)	—	7/3
Martinček, D.: Poéma — sonáta pre klavír (GRS)	—	12/3
Mladí slovenskí autori — I. Dibák, St. Hochel, P. Bartovic, (I. Podracký)	—	23/3
Mladí sovietski skladatelia — M. Minkov, A. Rybníkov (R. Kosáčeva)	—	3/6, 4/6
Nové diela moskovských skladateľov (V. Jegorovová)	—	8/2, 6
Salva, T.: Balada per duodecimo archi	—	6/2
Sovietska skladateľka T. Cudovová (R. Kosáčeva)	—	9/6
Stretnutie s českou záyazovou reprezentáciou (-á-)	—	12/3
Stretnutie s novými partitúrami (Zd. Nováček)	—	15/6
Výsledky a snaženia v rumunskej hudobnej tvorbe (I. Dumitrescu)	—	23/6
Zemanovský, A.: Verše vďakys (Vl. Adamčiaková)	—	19/3
Zimmer, J.: IV. sonáta pre klavír (V. Chalupková)	—	14/3

HUDOBNÁ VÝCHOVA A ŠKOLSTVO

-á-: Návštěva vo Finsku	—	10/6
Albrecht, J.: Jozef Toporcer	—	11/2
Bránsky, A.: Nad novou metodikou hudobnej výchovy	—	19/2
Hrdinová, J.: Jubileum I. hudobnej školy pre Slovensko	—	9/2

Hrdinová, J.: Krajská súťaž LŠU	—	—	—	—	—	—	—	12/2
Jakubcová, D.: LŠU jubiluje	—	—	—	—	—	—	—	10/7
Korecká, V.: Diplomový koncert (K. Lelovičová)	—	—	—	—	—	—	—	9/2
Korecká, V.: Koncerty VŠMU	—	—	—	—	—	—	—	15/2
Malura, M.: Z histórie hudobnej výchovy	—	—	—	—	—	—	—	11/2
Mašinda, J.: Trend v súčasnej klavírnej metódike	—	—	—	—	—	—	—	2/2
Mašinda, J.: Umenie klavírnej hry	—	—	—	—	—	—	—	22/3, 5
Michalová, E.: Pripomienky	—	—	—	—	—	—	—	5/7
Nováček, Zd.: Súčasné problémy európskeho hudobného školstva	—	—	—	—	—	—	—	20/2
Pavlovská, O.: O potrebe hudby pre mládež	—	—	—	—	—	—	—	1/2
Pavlovská, O.: Výchovná hodnota hudobného umenia u detí predškolského veku	—	—	—	—	—	—	—	4/2
Pejšovský, M.: VI. Bokes — Detský cyklus pre klavír dieľo 13	—	—	—	—	—	—	—	6/2
Pragant, J.: XVII. ročník Kociánovej huslovej súťaže	—	—	—	—	—	—	—	14/2
P. Z.: Absolventi Konzervatória	—	—	—	—	—	—	—	10/2
Sliacka D.: Koncert Komorného orchestra Konzervatória v Bratislave	—	—	—	—	—	—	—	11/7
Sliacka D.: Pre učňovskú mládež	—	—	—	—	—	—	—	19/2
Vargic, B.: Hľadajme riešenie problémov!	—	—	—	—	—	—	—	7/2, 8/2
Vargic, B.: S akou pesničkou a ako pri klavíri?	—	—	—	—	—	—	—	17/2, 18/2
Vincentová, Z.: V záujme tanecného umenia	—	—	—	—	—	—	—	11/2
Višňovská, E.: Na pomoc hudobnej výchove	—	—	—	—	—	—	—	10/2
Zika, P.: Absolventi Konzervatória	—	—	—	—	—	—	—	14/2
-žk-: Absolventka VŠMU (E. Michalová)	—	—	—	—	—	—	—	14/7

KONGRESY, KONFERENCIE, SEMINÁRE, ZASADNUTIA

Bernátová, Zd.: Muzikologická konferencia	—	—	—	—	—	—	—	20/1
Cárska, E.: Musica antiqua Europae Orientalis	—	—	—	—	—	—	—	20/7
Cížek, L.: Hudobné vysielanie medzinárodne — OIRT	—	—	—	—	—	—	—	17/1
Filipová, E.: Chebský seminár	—	—	—	—	—	—	—	18/7
Hrdinov								

Lissa, Z.: Wstęp do muzykologii (J. Tvrdoň)	—	—	—	—	10/6
Maciejevská, N.: Zvláštnosti hudobného jazyka súčasných slovenských skladateľov (P. Nazarevskij)	—	—	—	—	9/8
Mayer, K.: Szostakowicz (J. Tvrdoň)	—	—	—	—	6/4
Měťák, F.: Jurij Pilk (Vl. Dvořák)	—	—	—	—	7/6
Na křížovatec umění. Zborník (Vl. Čech)	—	—	—	—	1/5
Nakladatelstvo Doblinger vo Viedni (Zd. Nováček)	—	—	—	—	18/5
O hudobníčkach (Vl. Adamčiaková)	—	—	—	—	8/2
Palovčík, M.: Štefan Németh — Samorínsky (M. Pótemrová)	—	—	—	—	8/7
Polák, P.: Hudobnoestetické náhlady v 18. storočí. Od baroka ku klasicizmu (J. Tvrdoň)	—	—	—	—	13/7
Stretnutie s novými partitúrami (Zd. Nováček)	—	—	—	—	15/6
Svazky, vzťahy, paralely, ruská a česká hudba, Zborník (J. Tvrdoň)	—	—	—	—	5/2
Szántó, G.: Stradivari (-ea-)	—	—	—	—	8/5
Uhrovská zbierka (A. Móži)	—	—	—	—	6/8
Z vydavateľstva OPUS (-pf-)	—	—	—	—	5/2
Zborník štúdií a úvah o tanečnej a súborovej problematike (A. Móži)	—	—	—	—	16/5
Zika, P.: Učebnica hudobných foriem pre konzervatóriá (D. Jakubcová)	—	—	—	—	6/4
Zprávnik krajových písni ze slezské, lašské a vlašské oblasti (M. Mala)	—	—	—	—	1/5

GRAMO

Beethoven, L. v.: Sonáta A dur č. 2, op. 2. J. Cikker: Akvarely (Vl. Čížik)	—	—	—	—	9/5
Brahms, J.: Symfónia č. 1 c mol, op. 68 (E. Čárska)	—	—	—	—	5/5
Burian, E. F.: Nonetto in Do, op. 74. Detské piesne pre jeden hlas a noneto, op. 76 (Zd. Bernátová)	—	—	—	—	18/3
Cajkovský, P. I.: Koncert pre husle a orchester D dur, op. 35 (Vl. Čížik)	—	—	—	—	23/5
Česká varhaní tvorba 18. storočí (T. Ursíniová)	—	—	—	—	20/5
Ceskoslovenské historické organy (I. Sišková)	—	—	—	—	2/5
Ceskoslovenské historické organy (E. Čárska)	—	—	—	—	6/5
25 rokov Slovenskej filharmónie. Album (E. Čárska)	—	—	—	—	9/5
Dvořák, A.: Symfónia č. 8, „Anglická“. Symfónia č. 9, „Z nového sveta“	—	—	—	—	16/5
Ferenczy, O.: Hudba pre štyri sláčikové nástroje, Sláčikové kvarteto č. 1 (J. Pospíšil)	—	—	—	—	23/5
Gramo '75 — súčasnosť a perspektívy (-pf-)	—	—	—	—	13/2
Jela Spitková (Zd. Bernátová)	—	—	—	—	23/5
Jiří Bělohlávek diriguje CF (R. Skřeppek)	—	—	—	—	1/5
Lilium kvítí sedila (E. Čárska)	—	—	—	—	12/5
Martinů, B.: Motýl a rajka. Tři české tance. Ritornelly. Madrigalová sonáta (R. Skřeppek)	—	—	—	—	19/5
Matěj, J.: Trojkoncert pre trúbku, lesný roh a pozaunu so sprievodom komorného orchestra, Jirásek, I.: Partita (R. Skřeppek)	—	—	—	—	17/4
Mikula, Zd.: Ozývaj sa, hora (J. Pospíšil)	—	—	—	—	17/3
Musica antiqua slovaca. Hudba 16.–18. storočia na Slovensku (E. Čárska)	—	—	—	—	15/5
Piesne a tance z Vietorisovho kódexu (A. Móži)	—	—	—	—	7/5
Podmoskovské večery (M. Lukáčová)	—	—	—	—	13/5
Pražské strunné duo a Milan Zelenka (I. Sišková)	—	—	—	—	14/5
Prichádzali k nám s piesňou (M. Lukáčová)	—	—	—	—	13/5
Slávne skladby Franza Liszta (Vl. Čížik)	—	—	—	—	13/5
Slovenská inštrumentálna hudba 17.–18. storočia (A. Móži)	—	—	—	—	3/5
Sovjetska klavírna tvorba (GRS)	—	—	—	—	11/5
Súčasné slovenské zborové madrigaly (-s-)	—	—	—	—	8/5
Suchoň, E.: Poème macabre. Ad astra. Kontemplácie (I. Podracký)	—	—	—	—	4/5
Supraphon vizitka do sveta (Zd. Nováček)	—	—	—	—	23/4
Sostakovič, Dm.: Symfónia č. 2 H dur, op. 14. Symfónia č. 9 Es dur, op. 70 (I. Podracký)	—	—	—	—	23/5
Z vydavateľstva Opus (-pf-)	—	—	—	—	5/2

RÓZNE

Bagin, P.: K 30. výročiu oslobodenia	—	—	—	—	15/3
Bartošová, H.: Dobrá vec sa podarila	—	—	—	—	2/1
Cikker, J.: Prihovor na oslavách V. Figuša — Bystrého	—	—	—	—	11/3
Dobrik, D.: Výstava „SNP v hudbe“	—	—	—	—	1/8
F. K.: Africká hudba	—	—	—	—	18/5
H. L.: Latinská Amerika a hudba	—	—	—	—	19/6
Chalupka, L.: Hudobné nástroje na Slovensku	—	—	—	—	23/3
Lajcha, L.: Scénograf vystavuje (L. Šestina)	—	—	—	—	23/3
Nazarevskij, P.: Z dejín rusko-slovenských hudobných stykov	—	—	—	—	10/7
N. N.: Arabská hudba	—	—	—	—	18/4
O hudbe, ktorá spája Iudí na celom svete	—	—	—	—	18/4, 5
Príspevky k oslavám	—	—	—	—	7/1
Štědroň, B.: Janáčkovo teoretické učenie	—	—	—	—	19/5
Štědroň, B.: K brnianskej hudobnej histórii	—	—	—	—	6/7
Umelci na pražskom hrade	—	—	—	—	15/1
Urbanec, B.: Obnovenie kontaktov	—	—	—	—	4/8
-uy: Výskumy sovietskej estetiky (Zd. Nováček)	—	—	—	—	12/2
Varga, J.: Lisztovi žiaci hrajú Liszta	—	—	—	—	6/5

VYOBRAZENIA — jednotlivci

Accardo, Salvatore	—	—	—	—	19/4
Albrecht, Alexander	—	—	—	—	17/8
Assadourian, Onnik	—	—	—	—	5/6
Auer, Eduard	—	—	—	—	15/8
Babják, Štefan	—	—	—	—	7/5
Bartók, Béla	—	—	—	—	18/5
Bartošová - Schützová, Helena	—	—	—	—	2/1
Baudo, Serge	—	—	—	—	14/1
Bělohlávek, Jiří	—	—	—	—	15/4
Bessmerťnovová, Natália	—	—	—	—	22/1
Bláha, Ivo	—	—	—	—	9/8
Boháč, Jozef	—	—	—	—	9/8
Breulová, Elizabeth	—	—	—	—	23/7
Budaiová, Lívia	—	—	—	—	21/6
Bukoveczká, Alžbeta	—	—	—	—	5/2
Burian, Emil František	—	—	—	—	18/3
Ceremuga, Jozef	—	—	—	—	9/8
Cibuľová, Michaela	—	—	—	—	23/2
Cikker, Ján	—	—	—	—	5/1, 6/1
Cákarov, Emil	—	—	—	—	6/6
Cípkayová, Eva	—	—	—	—	16/3
Derneschová, Helga	—	—	—	—	5/6
Dessau, Paul	—	—	—	—	8/1
Dobrodinský, Ján Mária	—	—	—	—	13/8
Dolinský, Jozef	—	—	—	—	11/2
Došeková, Milka	—	—	—	—	4/7

Dvorský, Peter	—	—	—	—	—	—	—	11/4, 16/3, 22/7
Esplaj, Andrej	—	—	—	—	—	—	—	11/7
Felix, Václav	—	—	—	—	—	—	—	9/8
Felsenstein, Walter	—	—	—	—	—	—	—	20/3
Ferenczy, Otto	—	—	—	—	—	—	—	9/1
Figuš — Bystrý, Viliam	—	—	—	—	—	—	—	7/1
Friedli, Thomas	—	—	—	—	—	—	—	21/3
Funkeová, Brigitte	—	—	—	—	—	—	—	21/2
Gavrilov, Andrej	—	—	—	—	—	—	—	21/3
Gelber, Leonard	—	—	—	—	—	—	—	21/6
Gilels, Emil	—	—	—	—	—	—	—	9/3
Goleminov, Marin	—	—	—	—	—			